

gij hem echter kendet zoo als ik hem ken, en hem liefhad, zoo als ik hem bemin, dan zoudt gij ook weten, dat ik gaarne mijn leven geven wil, om hem in vrijheid te stellen." De registers waren zoo geroerd door hare woorden, dat zij haar vrij lieten."

"Dan was er toch nog eenige menschelijkheid in hen. Maar laat ons nu op onze zaak terugkomen. Ik wil den vogel in dit kooitje verbergen, maar zijne moeder mag niet weten waar hij is, noch iemand van u. Gij moet u allen stilhouden. Als Gent zoo vol spionnen is als mijn vader denkt, dan zullen zij zekerlijk dit maatje in het oog houden."

Den volgende avond in de duisternis verlieten twee, naar het scheen broeder en zuster, hand aan hand het huis van Frank, en rigtten hunne schreden, zonder enig ongeval te ervaren, naar het nabijliggende kanaal, waar de schuiten aan wal lagen.

HOOFDSTUK IX.

HISTORISCHE BIJZONDERHEDEN.

Op denzelfden dag dat de Prins van Oranje zijn triomfantelijken intogt in Antwerpen hield, (13 Julij 1566) waren de edelen, die tot het verbond behoorden, digt bij Luik te St. Truijen bijeen, om eene conferentie te houden. Vijftien honderd heeren en edellieden, een ieder gevolgd door zijne bijbehorende schildknapen en voetknechten, allen gewapend van top tot teen, vormden eene magt, nog geduchter door hun invloed dan door hun aantal. Aan hun hoofd stond de dappere krijgsman graaf Lodewijk van Nassau, jongere broeder van Oranje, een tooneel van riddermoed, edelmoedig, vroom, vol geestdrift als een kruisvaarder in het oorlogsveld, en naast hem graaf van Brederode, de aan den wijn verslaafde aanvoerder der Geuzen, goed geluimd en zonder vrees; ook Marnix, de heer van St. Aldegonde, in alle dingen uitblinkende, die door alle ware vaderlanders om het zeerst werd beminde.

Het verschillend karakter der aanvoorders deelde zich ook aan de anderen mede, of liever de volgelingen kwamen hiermede met hunne hoofden overeen. De geheele troep geleek wel wat op Gideons bende eer die geschift was; er moest noodzakelijk eene uitzuivering plaats hebben. De taak, die hen wachtte, was alles behalve gemakkelijk; vuur en zwaard, brandstapel en moordschavot waren in het gezigt. Zouden zij moed hebben voor de heilige religie den dood te trotseren?

Het eigenlijke, doorluchtige hoofd van dat leger in de toekomst was hij, die nu op het verlangen der hertogin te St. Truijen kwam, om met de edelen te raadplegen. Tot dusverre had de Prins van Oranje zich niet openlijk aan de zaak van het volk verbonden; maar toch zag het volk als bij profetisch voorgevoel in hem zijn bevrijder. In den raad van State was hij altijd op de zijde van het volk, en dit wist, dat hij de inquisitie haatte met een volkomen haat. Slechts weinige ingewijden evenwel verstonden waarom de Prins zulke gevoelens koesterde. Hij was als énéntwintigjarig jongeling aan het fransche hof geweest; maar toen hij eens op zekeren dag met koning Frans II in de bosschen van Vincennes jaagde, nam de koning, die karakterlooze echtgenoot van de nog karakterloozer Catharina de Medicis, den Prins ter zijde, en deelde hem mede, wat de hertog van Alva uit naam van Filips met hem was komen afspreken in betrekking tot de uitroeiing der ketterij in de beide landen. Het gold niets minder dan den totalen moord van alle Protestanten in Frankrijk en de Nederlanden; men hoopte dat Duitschland wel volgen zou.

Willem de Zwijger deed zijn bijnaam in dat oogenblik eere aan. Hij liet het volstrekt niet uitkomen hoe zeer deze mededeeling hem schokte, en hoe hij al die plannen te gelijk doorzag en verafschuwde; een protest dat te vroeg kwam zou nu geen nut hebben gedaan, en hem buiten staat gesteld hebben iets uit te voeren. Maar van dit oogenblik af was zijne geheele ziel vervuld met plannen om dit snode ontwerp te verijdelen. Zoo spoedig hij vrij komen kon, begaf hij zich naar Vlaanderen en wendde al zijn invloed aan, om op het verdrijven der spaansche troepen aan te dringen, die als uitvoerders van den aanstaanden moord daar waren gelegerd. Zij werden naar huis gezonden en Filips vergaf nooit aan Willem den Zwijger het groote aandeel, dat hij daarin genomen had.

"Ik beken," schreef deze laatste in zijne beroemde Apologie, „dat ik in dien tijd zoozeer van medelijden was geroerd met het goede volk dat ter slagbank werd bewaard, en buitendien zooveel liefde had voor

de bewoners dezer Nederlanden, op wie ik zooveel betrekking gevoelde, omdat men van plan was de spaansche inquisitie op hen toe te passen, dat ik alles aanwendde om hen te redden. Ik zag in welk een doolhof van staatkunde de eerlijke nederlandsche edelen werden omgevoerd, zoodat zij den draad verloren en zichzelf den strik om den hals haalden; daarom besloot ik al het spaansche venijn uit het land te helpen verdrijven."

De onvoorzigtige handelwijze van den franschen koning was dus de aanleiding, dat Oranje's ziel ontgloeide voor het heil van Nederland. Hoe kon hij nu zonder smart aanschouwen, dat zulke plakaten werden afgekondigd en uitgevoerd, als waarvan wij in ons verhaal op de vrijdagsmarkt getuigen waren. Nu was de Prins op de conferentie te St. Truijen alleenlijk in schijn aan de zijde der regering. Hij en de graaf van Egmond verklaarden daar uit naam der landvoogdes, dat zij twee afgezanten naar Spanje had gezonden, om den koning te raadplegen. Het zij in het voorbijgaan gezegd: die twee edellieden zijn nooit teruggekomen in hun vaderland. De Markies van Berghen stierf in de gevangenis, en de graaf van Montigny werd in het geheim opgehangen.

De edelen deden luide en billijke klagten hooren, maar Oranje gevoelde, dat hij zich nog niet bij hen voegen kon, daar zij reeds de elementen hunner ontbinding in zich droegen en hoog noodig zuivering behoefden, als het alles getrouw zou zijn aan het schriftwoord: „gehoorzaam God meer dan de menschen."

ZONDAGSCHOOL-STATISTIEK.

NOORD-AMERIKA. — In Noord-Amerika bestaan tegenwoordig, alleen tot de Baptisten gemeente behoorende, 8047 Zondagscholen, met 80,461 onderwijzers en 607,038 leerlingen.

ENGLAND. — Uit het nu onlangs in Mei uitgebragt verslag blijkt, dat het aantal tot de Zondagschool-Vereeniging behoorende scholen alweder is toegenomen. Zij telt 12 hulpvereenigingen in de hoofdstad met 775 scholen, 17,210 onderwijzers en 197,920 leerlingen; 172 vereenigingen in het rijk met 3372 scholen, 75,097 onderwijzers en 629,750 leerlingen. Van de Zondagschool-onderwijzers in de hoofdstad zijn 78 pCt., en van die daar buiten 85 pCt. voormalige zondagschoolleerlingen. Het aantal zondagschoolieren, die tot leden van christelijke gemeenten zijn aangenomen, bedroeg in het laatste jaar 8656, zijnde 615 meer dan ten vorigen jare, uitmakende 1 pCt. van al de leerlingen der Zondagscholen.

FIDSJ-EILANDEN. — Voor 37 jaren was er geen enkele Christen op deze eilanden. Thans worden er 104,000 gevonden en de Zondagscholen tellen er 47,240 leerlingen.

SYRIË. — In Beyroeth zijn tegenwoordig omtrent 350 Zondagscholen, waar 40 onderwijzers en onderwijzeressen voorgaan, van welke 28 leden der gemeente zijn en 7 het eerlang zullen worden. De leerlingen dezer Zondagscholen waren het die in 1871 op het vernemen van den geldnood van het parijsche Zendinggenootschap bijna 150 gulden daarvoor bijeenbragten. Een der Zondagschool-onderwijzers is door de Zendingvereeniging der Zondagscholen op hare kosten als zending onder de Arabieren der woestijn uitgezonden.

UW WIL GESCHIED.

Luther kreeg eens een bezoek van een vriend, die in bittere klagten over zijn lot uitbrak. „Alles loopt mij tegen," riep hij uit; „al mijne wenschen blijven onvervuld; dat, waar ik het meest op hoopte, is vernietigd: al mijne plannen zijn in duigen gevallen." — „Waarde vriend," antwoordde Luther, „dat is uw schuld." — „Mijne schuld? Hoe meent gij dat?" — „Wel zeker; waarom herhaalt gij in uw dagelijksch gebed: Uw wil geschiede? Het zou beter zijn, wanneer gij zeidet: dat... mijn wil geschiede! Maar zoolang gij zult bidden dat Gods wil geschiede, moet gij het ook tevreden aannemen, wanneer God u doet naar... zijn wil."